

O ARCEBISPO
DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

ARZUBISPADO DE SANTIAGO DE COMPOSTELA
Exp.: VI 0030/24
Nº Reg.: RS 0094/24
Fecha: 31/01/2024

FRANCISCO JOSÉ PRIETO FERNÁNDEZ
POLA GRAZA DE DEUS E DA SEDE APOSTÓLICA
ARCEBISPO DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

DECRETO

de aprobación do Protocolo de prevención e actuación fronte a abusos sexuais a menores e persoas vulnerables e da Guía de boas prácticas para a protección de menores

INTRODUCCIÓN.

*Señor, ... atende a miña queixa,
oe o balbordo dos meus xemidos... (Sal 5)*

O pranto e clamor dos inocentes que viron violentadas e rotas as súas vidas pola acción de quen, por propia vocación, estaban chamados a custodiar as súas persoas co celo, coidado e entrega que Cristo Señor mostrou cara aos pequenos e necesitados, resoa vívido ante Deus e ante a comunidade crente. O rachón que estas situacións produciron na Igrexa segue a zumegar vergoña, culpa e dor.

Xusto é recoñecer que a autoridade da Igrexa tratou de reaccionar unha vez se foron evidenciando a existencia de abusos a menores ou persoas vulnerables en distintos lugares do orbe. Certamente, non sempre resultaron eficaces e adecuadas as medidas implementadas; como non foi sinxelo percibir, recoñecer e dimensionar o real alcance de feitos tan execrables.

Non podemos esquecer, nesta orde, e sen entreternos en precedentes relevantes, que xa San Xoán Paulo II no ano 2001 publicou a Carta Apostólica, en forma motu proprio, *Sacramentorum sanctitatis tutela*, o Papa Bieito XVI promulgou Normas sobre *delicta graviora* no ano 2010, que supuxeron un primeiro intento de afrontar tan grave problema no seo da Igrexa. O Papa Francisco, con impulso renovado e decidido, elaborou novas normas e tratou de sensibilizar a toda a Igrexa ante os casos de abusos provenientes do pasado ou que se poidan producir na actualidade e a relevancia de implementar medidas preventivas que eviten situacións que causan tal sufrimento e dano aos máis débiles: nenos, novos e persoas vulnerables. Como non, destacar a Carta Apostólica, en

O ARCEBISPO
DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

forma motu proprio, *Vos estis lux mundi* (2019) e a Constitución Apostólica *Pascite gregem Dei* que reforma o Libro VI do Código de Dereito Canónico.

Intensa foi, igualmente, a actuación do Dicasterio para a Doutrina da fe, especialmente aquela na que procurou que os bispos e as conferencias episcopais asumisen as responsabilidades que lles son propias en orde a perseguir o delito cometido e previr a súa reiteración. Por aludir a algúns destes documentos: as Cartas aos bispos da Igrexa Católica e aos demais Ordinarios e Xerarcas dos anos 2001 e 2010, a Carta circular subsidio para as Conferencias Episcopais na preparación de *Liñas Guía* para tratar os casos de abuso sexual de menores por parte do clero (2011), o *Vademécum* sobre algunhas cuestións procesuais ante os casos de abuso sexual a menores cometidos por clérigos (na súa dobre versión dos anos 2020 e 2022).

A Conferencia Episcopal Española veu traballando na elaboración de instrumentos que permitan afrontar unha tan grave tarefa con seriedade e rigor; especialmente destacables son o *Protocolo marco para a prevención e actuación en caso de abusos a menores* (2022) e a *Instrución da CEE sobre abusos sexuais* (2023). O Protocolo trata de ofrecer un instrumento de acollida ante os abusos e, sobre todo, de prevención para que acabemos con esta secuela; pola súa propia natureza esixirá de cambios que permitan adaptalo ás circunstancias que vaian xurdindo.

A mesma Conferencia Episcopal alentou a elaboración de Protocolos de prevención e actuación no ámbito de cada Igrexa diocesana, que entre nós se desenvolveu coa colaboración activa de todas as dióceses que conforman a Provincia eclesiástica de Santiago.

De feito, os Sres. Bispos da Provincia eclesiástica de Santiago na reunión do 30 de marzo do ano 2022 xa expuxeron a necesidade de elaborar uns protocolos de prevención e actuación fronte a abusos sexuais a menores e persoas vulnerables no ámbito da Igrexa en Galicia. Urxiuse e encomendou a todas aquelas realidades que traballan na Provincia eclesiástica en temas de pastoral familiar, é dicir, delegacións diocesanas de pastoral familiar, centros de orientación familiar, o Instituto da familia, o Servizo interdiocesano de atención a menores, persoas vulnerables e as súas familias, centros de escoita, etc. que comezasen a reflexionar sobre este tema e a elaborar propostas.

A partir do borrador “Protocolo Marco para a prevención e actuación en caso de abusos a menores e equiparables legalmente”, facilitado o 31 de marzo de 2022 polo entón denominado “Servizo de coordinación de Oficinas de Víctimas CEE” (actualmente “Servizo de coordinación e asesoramento das Oficinas de Protección de Menores Conferencia Episcopal Española”), a Oficina do “Servizo pastoral interdiocesano de atención a menores, persoas vulnerables e as súas familias” iniciou a tarefa de elaborar

O ARCEBISPO
DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

un protocolo propio e alcanzable para ser proposto ás dioceses da Provincia eclesiástica de Santiago de Compostela.

O “Servizo pastoral interdiocesano de atención a menores, persoas vulnerables e as súas familias”, en febreiro de 2023, remitiu a todos os bispos un primeiro esbozo de Protocolo; que estes anotaron, emendaron e introduciron distintas achegas. O proceso de reelaboración e corrección do texto nos puntos sinalados polos bispos coincidirá coa publicación, o 25 de marzo do ano 2023, de *Vox estis lux mundi aggiornato*, o cal permitiu actualizar tamén aquelas disposicións súas, que xa estaban recollidas no esbozo do Protocolo, e incluír as novas disposicións desta última versión.

Presentouse así finalmente un “PROTOCOLO DE PREVENCIÓN E ACTUACIÓN FRONTE A ABUSOS SEXUAIS A MENORES E PERSOAS VULNERABLES”, que, revisado e examinado unha vez máis polos señores bispos na reunión da Provincia eclesiástica do 24 de xullo de 2023, é o que agora finalmente se promulga na nosa Arquidiocese de Santiago de Compostela.

De igual modo, no empeño por dotar ás institucións eclesiais e aos fieis dos instrumentos idóneos, precisos e de coñecemento accesible para todos, que permitan previr e actuar ante calquera forma de abuso cara a menores ou persoas vulnerables; os Bispos da Provincia eclesiástica, de forma análoga ao establecido para a elaboración do Protocolo, encomendaron ás delegacións diocesanas de pastoral familiar, centros de orientación familiar, o Servizo interdiocesano de atención a menores, persoas vulnerables e as súas familias e centros de escoita que, tras reflexionar sobre cantas cuestións estimasen convenientes, elaborasen unha Guía de boas prácticas. Tras varias reunións, e tendo como base a Guía realizada na diocese de Tui-Vigo, un grupo técnico reducido presentou aos Sres. Bispos un borrador ao que efectuaron algunha observación e modificación.

Documento que, xunto ao Protocolo, é unha resposta activa á vontade expresada polo Papa Francisco e quere contribuír a crear contornas seguras onde acompañar e colaborar coas familias no desenvolvemento integral dos nenos, novos e/o adultos vulnerables. E iso sobre a base da obrigação que asumimos de velar e protexer a integridade e os dereitos da infancia e adolescencia. Compromiso que ha de ser asumido pola institución eclesial pero tamén por todas e cada unha das persoas adultas que colaboran con ela nas súas múltiples actividades.

A citada “GUÍA DE BOAS PRÁCTICAS PARA A PROTECCIÓN DE MENORES”, tal e como quedou redactada tras o proceso sucintamente exposto, é igualmente promulgada na Arquidiocese de Santiago de Compostela. Conscientes que

O ARCEBISPO
DE
SANTIAGO DE COMPOSTELA

tanto o Protocolo como a Guía, pola súa propia natureza, haberán de se adaptar ás distintas circunstancias que poidan sobrevir.

DECRETO

No exercicio da grave responsabilidade que onera aos bispos, elixidos para guiar ao Pobo que se lles encomendou, así como protexer e coidar en especial aos máis débiles e vulnerables e promover o anuncio do Evanxeo, e para que todos na nosa Arquidiocese coñezan e procuren previr e evitar calquera situación de risco aos menores ou persoas vulnerables ante calquera situación de abuso,

Primeiro.- Aprobamos o “PROTOCOLO DE PREVENCIÓN E ACTUACIÓN FRONTE A ABUSOS SEXUAIS A MENORES E PERSOAS VULNERABLES” que entrará en vigor o día trinta e un de xaneiro.

Segundo.- Aprobamos a “GUÍA DE BOAS PRÁCTICAS PARA A PROTECCIÓN DE MENORES” que entrará en vigor o día trinta e un de xaneiro.

En orde á súa promulgación e divulgación, publíquense no Boletín Oficial do Arcebispado de Santiago de Compostela. Para o seu maior e mellor difusión, inseríranse ambos os documentos na páxina web da Arquidiocese e nas de todas aquelas que dependan de Institucións diocesanas, parroquias, asociacións canónicas, movementos eclesiais e centros educativos eclesiais sitos nesta Arquidiocese; así como en todas as actividades pastorais e educativas diocesanas que impliquen o trato con menores e/ou persoas equiparadas legalmente.

Dado en Santiago de Compostela, a vinte e catro de xaneiro de dous mil vinte e catro.

+ Francisco
Arcebispo de Santiago

Por mandato da S. Excía. Rvdma.

Elisardo Tempurán Villaverde,
Chanceler-Secretario.